

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5936/23
5.6.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Марије Бошковић, чланова већа, у парници тужиоца Националне службе за запошљавање, Београд, ул. Краља Милутина бр. 8, против тужених АА из ... и тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Андрић, адвокат из Лознице, ул. Карађорђева бр. 6, ради дуга, одлучујући о жалби тужене ББ, изјављене против пресуде Првог основног суда у Београду П 1051/16 од 06.02.2018. године, у седници већа одржаној дана 5.6.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 1051/16 од 06.02.2018. године у делу става првог изреке којим је усвојен тужбени захтев и одржано на снази решење о извршењу Основног суда у Лозници Ив бр. 3203/12 од 03.12.2012. године којим је тужена ББ обавезана да солидарно са туженим АА, тужиоцу Националној служби за запошљавање на име дуга исплати износ од 200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2012. године па до исплате, и у том делу жалба тужене ББ **ОДБИЈА**, као неоснована.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 1051/16 од 06.02.2018. године у преосталом делу става првог изреке којим је одржано на снази решење о извршењу Основног суда у Лозници Ив бр. 3203/12 од 03.12.2012. године којим је обавезана тужена ББ да солидарно са туженим АА, тужиоцу Националној служби за запошљавање на име дуга исплати додатни износ преко износа од 200.000,00 динара до траженог износа од 341.123,96 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2012. године па до исплате, као и трошкове извршног поступка у износу од 16.622,00 динара и у ставу другом изреке, у односу на тужену ББ, и у том делу се предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом Првог основног суда у Београду П 1051/16 од 06.02.2018. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је одржано на снази решење о извршењу Основног суда у Лозници Ив бр. 3203/12 од 03.12.2012. године, те су тужени АА и ББ солидарно обавезани да тужиоцу Националној служби за запошљавање на име дуга исплате износ од 341.123,96 динара заједно са законском затезном каматом почев од 30.11.2012. године па до исплате, као и трошкове извршног поступка у износу од 16.620,22 динара.

Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова поступка солидарно исплате износ од 33.244,00 динара.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужена ББ побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући законитост и правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 и 402 Закона о парничном поступку-ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, АА као корисник средстава закључио је са тужиоцем уговор дана 13.05.2008. године којим је чланом 1 предвиђено да је предмет уговора уређивање међусобних права и обавеза између тужиоца и корисника средстава у вези учешћа тужиоца у финансирању отварања и опремања нових радних места код корисника средстава. Чланом 2 уговора, предвиђено је да се тужилац обавезује да учествује у финансирању програма из члана 1 уговора у износу од 200.000,00 динара ради запошљавања једног лица са евиденције незапослених и то ВВ који је засновао радни однос код корисника средстава дана 05.05.2008. године. Чланом 3 уговора, корисник се обавезао да средства из члана 2 уговора наменски искористи за заснивање радног односа на неодређено време са лицем из претходног члана до тренутка потписивања уговора, као и да обезбеди да исти траје најмање две године и да редовно уплаћује доприносе за обавезно социјално осигурање, а ставом 3. истог члана предвиђено је да је корисник средстава дужан да заснује радни однос на неодређено време са лицем из исте групе незапослених лица, уколико лицу наведеном у уговору радни однос престане својом вољом или његовом кривицом. Корисник средстава се чланом 4 уговора обавезао да тужиоцу, као средство обезбеђења потраживања из уговора достави две бланко менице, оверене од стране једног жиранта са меничним овлашћењем. Чланом 5 уговора, предвиђено је да ради праћења реализације уговором преузетих обавеза корисници средстава се обавезују: 1) да у року од 60 дана од преноса средстава Националној служби доставе доказе о наменском коришћењу средстава из члана 2 овог уговора; 2) да након отпочињања обављања делатности, у двогодишњем периоду омогући служби контролу праћења реализације програма samozapošljavanja; 3) протеклом календарске године, у року од 90 дана доставе Националној служби доказ о трајању обавезног социјалног осигурања

(уверење Пореске управе о плаћеним доприносима за социјално осигурање); 4) благовремено обавесте Националну службу о свим променама које су од значаја за реализацију овог уговора. Чланом 6 уговора, одређено је да се корисник средстава обавезује да одобрена средства, увећана за износ законске камате врати Националној служби уколико надлежна филијала Националне службе у поступку контроле реализације уговором преузетих обавеза утврди да корисник средстава није испунио обавезе утврђене чланом 3 уговора, а уколико корисник средстава не изврши повраћај средстава у складу са ставом један овог члана тужилац задржава право наплате потраживања активирањем средстава обезбеђења из члана 4.

Ради обезбеђења потраживања, по основу наведеног уговора, издата је меница серије ...од 13.05.2008. године која је доспела дана 29.11.2012. године, на износ од 341.123,96 динара и у којој је тужени АА као акцептант наведени дуг признао без протеста, док је као трасант означена тужена ББ и предметна меница је потписана од стране тужених. Дана 11.02.2009. године дошло је до замене, тако што је радни однос престао ВВ, а радни однос је заснован са ГГ, док је 12.06.2009. године извршено брисање СЗТР "...” чији је оснивач тужени, с обзиром да исти од 11.06.2009. године не обавља делатност предузетника.

Према обрачуна камате сачињеног од стране тужиоца, за дуг по основу предметног уговора, у периоду од 05.06.2008. године до 29.11.2012. године укупно стање дуга по основу наведеног уговора са обрачунатом каматом износи 341.123,96 динара. Тужени су тек након покретања поступка поднели молбу тужиоцу ради отписа потраживања. Тужени АА није измирио доприносе за обавезно социјално осигурање запослених лица нити су тужени измирили дуговање према тужиоцу.

Првостепени суд је, полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, ценио неоснованим приговор застарелости потраживања, сходно одредби члана 371 Закона о облигационим односима, с обзиром да су парничне странке уговор закључиле дана 13.05.2008 године, а тужилац је предлог за извршење поднео 03.12.2012. године из чега следи да у конкретном случају није протекао рок застарелости из наведеног члана Закона о облигационим односима.

Применом одредби материјалног права садржаног у члану 17 и 262 став 1 Закона о облигационим односима, члана 46 став 1 Закона о меници и члана 18 став 4 Закона о извршењу и обезбеђењу, на утврђено чињенично стање, првостепени суд је закључио да како је тужилац извршио своју уговорну обавезу и туженом АА исплатио износ од 200.000,00 динара, а што тужени нису ни спорили, те како тужени АА није испунио уговорну обавезу предвиђену чланом 3 наведеног уговора да редовно уплаћује доприносе за обавезно социјално осигурање лицима запосленим на основу закљученог уговора, то је тужена ББ, као менични јемац, потписник менице, којом је обезбеђено потраживање тужиоца, у складу са одредбом члана 46 Закона о меници солидарно одговорна за обавезу преузету меницом.

Висина потраживања тужиоца, од стране првостепеног суда, утврђена је на основу обрачуна камате достављеног од стране тужиоца, то по закључку првостепеног суда укупан износ главног дуга заједно са обрачунатом каматом износи 341.123,96 динара и тужиоцу на наведени износ припада законска затезна камата почев од

30.11.2012. године до исплате, сходно члану 277 Закона о облигационим односима.

По ставу Апелационог суда, у потврђујућем делу става првог изреке, правилно је првостепени суд на основу чињеничног утврђења, правилном применом материјалног права закључио да је тужена ББ, као менични јемац у обавези да солидарно са корисником средстава, тужиоцу исплати износ од 200.000,00 динара. Жалбом тужене у том делу не доводи се у сумњу законитост и правилност побијане одлуке а првостепени суд је у том делу дао јасне и аргументоване разлоге које у потпуности као правилне прихвата и овај суд као другостепени.

Одредбом члана 46 Закона о меници, прописано је да сви они који су меницу трасирали, акцептирали, индосирали или авалирали, одговарају солидарно имаоцу менице. Ималац менице има право да поступи противу свих тих лица било појединачно, било против више њих, било против свих заједно; притом није дужан да се држи реда којим су се они обавезали.

У конкретној правној ствари, тужена је тужиоцу издала меницу као средство обезбеђења потраживања по основу закљученог уговора између тужиоца и корисника средстава. Издавањем менице заснован је менично-правни однос између меничног повериоца, овде тужиоца и меничног дужника овде тужене, према коме је тужена одговорна тужиоцу за исплату меничне своте, док не дође до престанка меничних права и обавеза. Имајући у виду наведене одредбе закона, чињенично утврђење у првостепеном поступку те наводе жалбе тужене ББ, Апелациони суд налази да у наведеној чињеничној и правној ситуацији, тужена као менични дужник у обавези је да тужиоцу изврши повраћај одобрених средстава у износу од 200.000,00 динара са којим новчаним износом је тужилац учествовао у финансирању отварања и опремања нових радних места код корисника средстава а који своју уговорну обавезу одређену чланом 3 предметног уговора од 13.05.2008. године, није извршио. Сагласно члану 277 у вези члана 324 став 1 Закона о облигационим односима а у вези члана 32 Закона о меници, тужиоцу на износ главног потраживања од 200.000,00 динара припада законска затезна камата почев од 30.11.2012. године па до исплате.

Имајући у виду изнето, применом одредбе члана 390 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, по ставу Апелационог суда, побијана одлука у преосталом делу става првог изреке не може се прихватити као правилна, јер због неправилне примене материјалног права о чему другостепени суд води рачуна по службеној дужности, чињенично стање није потпуно и правилно утврђено.

Наиме, према садржини уговора закљученог 13.05.2008. године између тужиоца и СЗТР "...", предузетника АА произилази да су се уговорне стране споразумеле да уколико корисник средстава не изврши обавезе утврђене по члану 3 предметног уговора, дужан је тужиоцу извршити повраћај средстава из члана 2 став 1 уговора, односно износ од 200.000,00 динара увећан за износ законске камате у року од 15 дана од дана утврђења да уговорне обавезе нису извршене. Првостепени суд је у чињеничну грађу уврстио једнострано сачињен од стране тужиоца каматни обрачун на износ потраживања главног дуга од 200.000,00 динара а за временски период од 05.06.2008.

године до 29.11.2012. године из ког следи да је тужилац на износ потраживања главног дуга од 200.000,00 динара обрачунавао законску камату коју је приписивао главном дугу и на тако обрачунат износ за сваки месец појединачно поново обрачунавао законску камату коју је поново приписивао главном дугу и то све до 29.11.2012. године. Из наведеног следи, да је износ потраживања преко износа од 200.000,00 динара а до траженог износа од 341.123,96 динара представља обрачунату законску камату у номиналном износу, с тим што је тужилац на износе већ обрачунате законске камате које је приписивао главног дугу за сваки месец појединачно поново обрачунавао законску камату.

Одредбом члана 279 Закона о облигационим односима прописано је да на доспелу, а неисплаћену уговорну или затезну камату, као и на друга доспела повремена новчана давања не тече затезна камата, изузев кад је то законом одређено (став први). На износ неисплаћене камате може се захтевати затезна камата само од дана када је суду поднесен захтев за њену исплату (став други).

Одредбом члана 399 Закона о облигационим односима прописано је да стопа уговорне камате између физичких лица не може бити већа од каматне стопе која се у месту испуњења плаћа на штедне улоге по виђењу (став 1.). У погледу највише уговорене каматне стопе између правних лица примењују се одредбе посебног закона (став 2.). Ако је камата уговорена али није одређена њена стопа ни време доспевања, између физичких лица важи каматна стопа која се у месту испуњења плаћа на штедне улоге по виђењу, а између правних лица важи каматна стопа коју банка или друга банкарска организација плаћа, односно уговара за такву или сличну врсту посла и доспева по истеку године, ако за одређени случај није одређено шта друго (став 3.). Ако је уговорена већа камата од дозвољене, примениће се највећа дозвољена стопа камате (став 4.).

Одредбом члана 400 Закона о облигационим односима прописано је да је ништава одредба уговора којом се предвиђа да ће на камату, када доспе, за исплату почети тећи камата, ако не буде исплаћена (став 1.) с тим што одредбе претходног става не односе се на кредитно пословање банака и других банкарских организација (став 3.).

Имајући у виду изнето, сагласно цитираним одредбама Закона о облигационим односима, поверилац има право на наплату уговорене камате, уколико је она сагласном вољом уговорних страна одређена као обавеза дужника. Међутим, првостепени суд пропустио је да има у виду да обрачун камате на основицу која представља обрачунату камату приписану главном дугу, дакле обрачун камате на камату за цео временски период од 05.06.2008. године до 29.11.2012. године, представља незаконит начин обрачуна камате, јер је супротан цитираним одредбама Закона о облигационим односима и уставном начелу једнакости правног положаја субјеката на тржишту предвиђеном у члану 84 став 1 Устава Републике Србије. С тим у вези, првостепени суд пропустио је да на поуздан начин утврди висину потраживања тужиоца на име законска камате као цене пласираних новчаних средстава у износу од 200.000,00 динара за наведени временски период од 05.06.2008. године па закључно са 29.11.2012. године.

Имајући у виду изнето побијана одлука у преосталом делу става првог изреке морала је бити укинута те је применом одредбе члана 392 став 2. Закона о парничном

поступку одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Укинута је и одлука о трошковима поступка сагласно одредби члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, с обзиром да иста зависи од коначног успеха парничних странака у спору.

У поновном поступку, првостепени суд ће правилном применом материјалног права на које му је указано од стране другостепеног суда, на поуздан начин утврдити висину потраживања тужиоца на име обрачунате законске камате, као цене пласираних новчаних средстава, сагласно члану 6 закљученог уговора од 13.05.2008. године. Имаће у виду да је обрачун камате на камату супротан начелу забране анатоцизма а тужилац је како то произилази из прегледа каматног листа, сваког месеца приписивао камату главници, те на увећану главницу поново обрачунавао камату за сваки месец и на доспеле износе законске камате поново обрачунавао камату. При поновном одлучивању првостепени суд ће водити рачуна и о одредби члана 460. став 4. ЗПП којом је прописано да се у одлуци о главној ствари одлучује да се платни налог у целини или делимично одржава на снази или се укида, без одлуке о основаности тужбеног захтева која се доноси само у случајевима из члана 461. став 1. и 2. истог закона.

У сваком случају када поступи на начин на који му је указано од стране другостепеног суда, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилном применом материјалног права, одлучиће о преосталом делу тужбеног захтева тужиоца за шта ће дати јасне и аргументоване разлоге.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић